

Міністерство освіти і науки України
Uniwersytet Rzeszowski
Wydział Muzyki
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут мистецтв

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 8

Рівне – 2022

Редакційна колегія:

Сверлюк Я.В. – доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту мистецтв РДГУ;
Олексюк О.М. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики музичного мистецтва Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік АН ВШ України, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Пелех Ю.В. – доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України, академік Національної академії наук вищої освіти України, проректор з науково-педагогічної роботи, європейської інтеграції та інновацій;

Mirosław Dymon – Dr. hab., prof. Uniwersytet Rzeszowski Wydział Muzyki;

Лісова С.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

Малафійк І.В. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної і соціальної педагогіки та управління освітою Рівненського державного гуманітарного університету;

Дем'яничук О.Н. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання мистецьких дисциплін Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;

Потапчук Т.М. – доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника;

Цюлюпа С.Д. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри духових та ударних інструментів Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Крижановська Т.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Прокопович Т.Ю. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Радковська Л.М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету;

Сверлюк Л.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, кафедра пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету;

Филипчук М.С. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри естрадної музики Рівненського державного гуманітарного університету.

*Рекомендовано вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 4 від 28.04.2022 р.)*

Мистецька освіта та розвиток творчої особистості : зб. наук. пр. /
М 656 Uniwersytet Rzeszowski wydział Muzyki, Рівнен. держ. гуманіт. ун-т,
Ін-т мистецтв. – Рівне : Волин. береги, 2022. – Вип. 8. – 192 с.

ISBN 978-966-416-932-2

Збірник наукових праць присвячений актуальним питанням професійної підготовки фахівців мистецького напрямку. Висвітлюються сучасні методологічні підходи розвитку творчої особистості студентів, охарактеризовано особливості музично-педагогічної діяльності.

Для викладачів і студентів мистецьких навчальних закладів, науковців й працівників в галузі музичної педагогіки та мистецтвознавства.

УДК 7.071.5

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I.

Теорія і методологія мистецької освіти

<i>Крижановська Т.І.</i> До питання варіативності методики реалізації мистових ліній музичної освіти у початковій школі	5
<i>Крусь О.П.</i> Методологічні аспекти формування національної вихованості майбутніх учителів музики	10
<i>Кухар Я.О.</i> Особливості сакрального музикування за авторством М. Леонтовича	15
<i>Ногачевська І.В., Григорчук І.С.</i> Формування фахових компетентності студентів в процесі вивчення вокально-хорових дисциплін	22
<i>Парчук І.М., Гумінська О.О.</i> Методи розвитку навичок імпровізації учнів-піаністів ДМШ	28
<i>Пастушок Т.В.</i> Принципи формування комунікативної культури майбутнього диригента оркестрового колективу	35
<i>Сверлюк Я.В., Сверлюк Л.І.</i> Взаємодія диригента з творчим колективом як педагогічна проблема	41
<i>Якимчук С.Н.</i> Неперервність освіти студента-хормейстера як системне середовище формування особистості	49

РОЗДІЛ II.

Сучасні виміри мистецтвознавства

<i>Балаєва О.С.</i> Вараська музична школа, як один з основних осередків музичної культури Рівненського Полісся	55
<i>Столярчук Б.І.</i> Богдан Яремко – дослідник традиційних сопілкових інструментів і їх музики	60
<i>Даяк Ж.Ю., Бордун Н.Р.</i> Основні тенденції розвитку фортепіанного мистецтва Львівщини в контексті західноєвропейської музичної культури	65
<i>Гурин М.А.</i> Аматорське хорове виконавство м. Рівного на сучасному етапі національного культуротворення	73
<i>Димченко С.С., Савчин О.В.</i> Художні аспекти виконавської інтерпретації Концерту-поєми для баяна із симфонічним оркестром Альбіна Репнікова	78
<i>Димченко С.С.</i> Педагогічні погляди та диригентська майстерність Петра Свердлика	89
<i>Кривицька В.В.</i> Творча діяльність маестро П. Муравського на посаді художнього керівника державної хорової капели УРСР «Трембіта»	101
<i>Мельничук С.Ф.</i> Класичне музичне мистецтво та його фоновість в розрізі сучасної культури	105
<i>Остапчук М.М., Никон О.К.</i> Українське фортепіанне мистецтво у контексті розвитку вітчизняної музичної культури	112
<i>Осіпкіна Д.В.</i> Українське вокальне мистецтво: ключові аспекти становлення та розвитку	117
<i>Пастушенко А.С.</i> Родинно-побутова пісня, балада, як явище барокової культури	122
<i>Продан В.В.</i> Фортепіанна творчість Миколи Ластовецького в контексті розвитку української музичної культури	127

<i>Прокопович Т.Ю.</i> Столітній ювілей Миколи Лисенка в умовах ворожих ідеологій (за матеріалами воєнної преси).....	131
<i>Роговська В.О.</i> Стилiстичні особливості української сучасної хорової музики	136
<i>Харитон І.М.</i> Трансформація стражденного в системі координат культурової пісенної обрядовості української православної традиції.....	141
<i>Цапун Р.В.</i> Рокитнівщина: з фольклорної експедиції 1987 року.....	150

РОЗДІЛ III.

Методика музичного навчання і виховання

<i>Борщ К.О., Крижановська Т.І.</i> Розвиток художньої компетентності старшокласників методом творчого практикуму в курсі «Мистецтво»	158
<i>Василишин І.В., Гумінська О.О.</i> Методи та прийоми розвитку комунікативних навичок учнів 5-7 класів на уроках музичного мистецтва.....	164
<i>Висоцька Д.С.</i> Музичний розвиток дітей з особливими освітніми потребами на уроках фортепіано	169
<i>Кулакевич А.В., Радковська Л.М.</i> Ретроспективний аналіз проблеми «слухання музики» в педагогічній теорії та практиці минулого.....	174
<i>Малей Я.Р., Радковська Л.М.</i> Нетрадиційні уроки як важливий аспект розвитку особистості школяра	179
<i>Тарчинська Ю.Г., Тарчинська І.Г., Ткачук А.О.</i> Вплив інформаційних технологій на мистецьку освіту	183
Про авторів	189

Цілеспрямоване залучення молоді до здобутків митців, що розкривають національний образ світу в усьому його розмаїтті, важко переоцінити. адже духовна спадщина минулого та сучасності, цінності й ідеали, пов'язані з народним світоглядом, релігією, мораллю, завжди були й будуть серцевиною виховної традиції українців.

В історії світової музичної культури маємо чимало прикладів, коли митці одночасно займалися не тільки своїм основним фахом – композицією, а й іншими музичними спеціальностями. Вражає багатогранність громадської діяльності: немає практично жодної галузі музичного життя, якою б він не цікавився.

Творчість М. Ластовецького є важливим здобутком сучасної української музичної культури, вона сформувалася в контексті національно-європейських традицій та культурно-мистецьких процесів кінця ХХ – початку ХХІ ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грабовський В. Сурми творчості Миколи Ластовецького (про автора). Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва: Навч. посібн. Львів: Сполом, 2007. – С. 7-8.
2. Дика Н. Переднє слово. Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва: Навчальний посібник. Львів: Сполом, 2007. С. 3-4.
- 3.. Ластовецька Л. Вступне слово. Пісня про Чорновола: кантата для солістів, жіночого хору та симфонічного оркестру. Дрогобич: Вимір, 2006. С. 3-4.
- 4 Ластовецький М. Методичні зауваження. Фортепіанні п'єси для дітей та юнацтва: навчальний посібник. Львів: ТеРус, 2007. С. 5-6.
5. Соловей Л., Дмитрієва О. Штрихи до творчого портрету Миколи Ластовецького. Дрогобич, 2007. 25 с.

•

УДК 786.8(477)(092)

Прокопович Т.Ю.

СТОЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ МИКОЛИ ЛИСЕНКА В УМОВАХ ВОРОЖИХ ІДЕОЛОГІЙ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ВОЄННОЇ ПРЕСИ)

Анотація. На основі аналізу воєнної періодики з'ясовуються масштаби святкування сторіччя від дня народження Миколи Лисенка. Відзначення ювілею засновника української композиторської школи розглядається в контексті німецько-радянського конфлікту. Наголошується на підступності тоталітарних ідеологій, які використовували мистецькі події як інструмент ведення війни.

Ключові слова: лисенківські святкування, преса, війна, пропаганда, національні почуття.

Annotation. The scale of the Mykola Lysenko's 100th anniversary celebration is being studied, based on the analysis of wartime periodicals. The celebration the Ukrainian school of composition founder's anniversary is analyzed in the context of the German-

Soviet conflict. The insidiousness of totalitarian ideologies, which used artistic events as a tool of warfare, is emphasized.

Key words: Lysenko events, press, war, propaganda, patriotic feelings.

Відзначення ювілеїв визначних постатей світової і національної культури – вагомий фактор демонстрації владою ідеологічної стратегії. Не виключено, що в роки війни апеляція до пам'яті про видатних людей може використовуватися конфліктуючими сторонами у пропагандистських цілях, розгортаючи поряд із військовими баталіями інший фронт – «фронт духа».

На жаль, у XX столітті воєнне мистецтво розширило спектр форм і засобів ескалації конфліктів. У супровід фізичному модусу ведення війни вступив духовний. Характер зв'язку між збройним і соціально-гуманітарним конфліктом вартує окремого комплексного аналізу дослідників з різних галузей знання. Сьогодні переконає в необхідності неупередженого погляду на події минулого і об'єктивної оцінки мистецького процесу, який по принципу трансформера мав різні конфігурації в правлячих ідеологічних системах.

Наукова розвідка є спробою з'ясувати особливості святкування 100-річчя від дня народження Миколи Віталійовича Лисенка в ідеологічному руслі тоталітарних систем – гітлерівської і сталінської.

Як відомо, німецька і радянська пропаганда не поступалися один одному в оманливих заявах вирішення українського питання. Розігруючи сценарій врахування національно-визвольних інтересів населення України, учасники воєнного протистояння закликали громадян реалізувати свій патріотичний обов'язок у своїх військових формуваннях. Фактично по обидва боки фронту воювали українці. В мистецькій площині це викликало унікальний прецедент в історії другої світової війни – масштабне святкування ювілею М. В. Лисенка в радянському тилу і під німецькою окупацією.

Порушене питання висвітлювалося у статтях К. Антонової, Я. Горака, Г. Карась, П. Гриценка, О. Мартин, С. Пахолко, Б. Фільц. Науковці зосередили увагу передусім на розгляді ювілейних заходів до 100-річчя Миколи Лисенка, які відбулися в окремих населених пунктах України або в евакуації чи західній діаспорі. Назріла потреба об'єднати і узагальнити наявний дослідницький матеріал, щоб простежити ідеологічні реалії з двох сторін лінії фронту, в яких проходило святкування великих роковин народження фундатора української музики. Не претендуючи на вичерпність розкриття обраної теми, варто ввести в науковий обіг архівний матеріал – пресу воєнного часу, яка відбиває атмосферу лисенківських подій.

Суспільно-історичний контекст 1942 року – вражаюче драматичний і трагічний. Вся територія України перебувала під німецькою окупацією, управління якої здійснювали міністр східних територій Альфред Розенберг і райхскомісар Еріх Кох. Ще з липня 1941 р. частина українців змушена була адаптуватись до життя в евакуації чи мобілізувалась до лав радянської армії. Разом з тим, частина мирних жителів залишилася на рідній землі, прийнявши умови колаборації.

Відомий факт, що прихід німців в Україну до певної міри маскувався Гітлером і його оплічниками як визволення від більшовиків і можливість створення української самостійної держави. «При допомозі німецької енергії станеться Україна», – знаходимо у статті «Завдання німецької політики в Україні», надрукованій в газеті «Волинь» за матеріалами націонал-соціалістичної кореспонденції райхскомісара Е. Коха [2, с.3]. Маніпуляція національними почуттями українців була одним із методів ідеологічного впливу загарбників на суспільство.

Радянська пропаганда також з перших днів війни зайнялася спекуляцією на українському патріотизмі. На початку липня 1941 року Сталін звернувся до українського народу з закликом: «Вперед! За нашу рідну Україну, за великий Радянський Союз!» (6 липня 1941 року). Ці гасла першочергово мали на меті підтримати бойових дух армії, в якій воювали українці. Звернення адресувалися і в глибокий тил.

Періодика воєнних років якнайкраще відзеркалює споріднену у методах і формах ідеологічно-пропагандистську роботу тоталітарних держав. Опосередкованим чином риторика конфліктуючих сторін проникає у музичну публіцистику. Статті, присвячені ювілею М. В. Лисенка, розкривають соціокультурний контекст, в якому знаходились їх автори. Приміром, М. Рильський, що перебував у радянському тилу (Уфі), назвав М. В. Лисенка лицарем української пісні, який «мав *ворогів*, був супроти них непримиренний», в обробках народної пісні «дедалі більше скидав з неї ту *німецьку* одержу» [7, с. 313]. Натомість у Лисенкові народини цілком передбачувано галицький музикознавець Б. Кудрик в умовах німецької окупації записав «незабутнього Пісняря» у «*невмирущий* легіон» сторічників поряд із видатними німецькими композиторами – Вагнером, Брамсом [3, с.3].

Ясна річ, елементи офіційного тексту не зменшували високості стилю М. Рильського та Б. Кудрика, яким вони по-справжньому вшановували видатного співвітчизника, котрий «живе й буде жити бодай тою одною заслугою – що вказав правдиве обличчя української народної пісні та показав зразки, як з неї черпати сил до розбудови рідної музичної культури!» [3, с. 3].

Рецензіями, повідомленнями і розлогими статтями відгукнулася на ювілейну дату «батька української музики» Галичина, Крим, правобережна і лівобережна Україна. Більшість газетних публікацій, присвячених сторіччю М.В. Лисенка, була анонімною або з криптонімами чи псевдонімами. Ймовірно, дописувачі не особливо довіряли керівництву ворожих протистоянь у широті намірів. Проте, отримавши можливість вшанувати у медійному просторі ім'я видатного українця, зуміли підняти потужну інформаційно-культурну хвилю. Ім'я Миколи Лисенка згуртувало громадськість Києва і Львова, Дніпропетровська та Рівного, Маріуполя і Кременця, Луганська та Луцька, Вишневеця і Почаєва. Для «рідних братів по духу» (за висловом дописувача часопису «Кременецький вісник») «Шевченко й Лисенко назавжди залишаться неугасними світочами визволення й відродження України» [1, с.3].

Преса 1942 року повідомляла про численні культурно-мистецькі заходи – святочні академії, концерти, конкурси, прем'єри опер М. Лисенка, які відбулися у захоплених німецькими військами населених пунктах України. З-поміж вагомих подій музичного життя Західної України – крайові хорові конкурси з нагоди сторіччя неперевершеного майстра української музики [6]. Так, 15 червня у Рівному окружна «Просвіта» провела хоровий конкурс. Обов'язковою програмою співочого змагання було обрано повстанську пісню-марш «Засяяло сонце золоте» на сл. С. Пилипенка в обробці І. Недільського. Попередні прослуховування організовувались у районах округу за участю інструкторів хорового співу. 28 червня в залі «Зольдатов кіно» відбулося «Свято української пісні», в якому взяли участь найкращі аматорські хори Рівного і приміських сіл [8].

Добре відомий лисенкознавцем Львівський пісенний форум (серпень 1942) зібрав понад тисячу співаків. Автор рецензії повідомляв, що присвячений 100-річчю Миколи Лисенка Конкурс хорів товариств «Просвіта» і «Боян» «зумів не лише захопити весь український загал, але був справді великою та величною імпрезою» [10]. В концертній програмі переможців Конкурсу лунали твори М. Лисенка, М. Вербицького, М. Леонтовича, С. Людкевича, П. Ніщинського та ін. А збірний хор із 1200 співаків вразив багатотисячну публіку виконанням українських пісень, які переконливо засвідчували як красу національної музики, так і згуртованість спільноти.

Направду ювілейні урочистості набули загальноукраїнського розмаху. В захоплених німецькими окупантами містах відбувалися святкові концерти, організовані силами місцевих артистів або ж активістами культурно-просвітніх товариств. Зокрема, у Вишнівці (Тернопільська обл.) зусиллями Жіночої Служби відбулося два концерти на честь корифея української музики за участю хору, який об'єднав місцеву співочу молодь під керівництвом п. Болахівського [11, с. 4]. В Дніпропетровському музично-драматичному театрі музичні твори М. Лисенка виконала хорова капела під орудою п. Хотинського та капели бандуристів. Символічно, що в сторічні народини видатного українського композитора дніпропетровському хоровому колективу було присвоєно його ім'я [9, с. 4].

Тим часом в Уфі, куди радянська влада евакуювала значну частину українських наукових і творчих інституцій, 100-річчя М.В. Лисенка також стало визначною подією. До знаменної дати П. Козицький і М. Вериківський написали кантату «Слава Лисенкові» («Микола Лисенко») на сл. М. Рильського. Прем'єра твору відбулася завдяки об'єднанню українських і башкирських музикантів. Сольні партії виконували артисти евакуйованої Київської опери – Ірина Масленникова, Лариса Руденко, Яків Отрощенко. Збірним хором і оркестром уфимського і київського оперних театрів керував М. Вериківський. Очевидно, інтернаціональний виконавський склад містив ідеологічний підтекст мистецької події, в якому передусім і була зацікавлена радянська пропаганда. Адже «дружба народів» (щоправда, на комуністичний лад) – це одне з поширених ідеологічних кліше СРСР.

Ювілей Миколи Лисенка потрапив під ще один напрям культурної політики комуністичної влади: популяризація героїчних образів музичного мистецтва серед широких народних мас. Приміром, народний артист СРСР Іван Паторжинський отримав у 1942 році Державну (сталінську) премію саме за високохудожнє сценічне втілення образу Тараса Бульби з однойменної опери Миколи Лисенка. Нагадаємо, що в репертуарі видатного українського співака ХХ століття було багато неперевершених оперних партій. Але радянська номенклатура вважала за головне відмітити в час війни майстерне виконання артистом звитяжного образу. До речі, Іван Паторжинський постійно виступав перед бійцями радянської армії з концертами, в яких звучали українські народні пісні, романси й арії з опер М. Лисенка. Такі програми сприяли зростанню кола шанувальників української музики та підтримували патріотичний дух захисників України.

Звісно, війна внесла свої корективи у проведення ювілейних заходів. Музика Миколи Лисенка звучала в ефірах радянських («Радянська Україна» Радіостанція ім. Шевченка, Москва) і німецько-окупаційних радіостанцій. Так з повідомлення часопису «Волинь» дізнаємося, що 23 березня 1942 року на Львівському радіо транслювався «концерт у століття народин композитора», в якому «виступали співачка Марія Сабат-Свірська, Галя Левицька (фортепіано), Василь Тисяк (тенор львівської опери) і хор під орудою Євгена Козака» [4, с. 3].

В зрізі тоталітарної музичної культури Третього Рейху і СРСР видніється спорідненість апелювання до етнографізму і народних образів. Опосередкованим чином це відобразилось на сценічному втіленні оперної творчості М. Лисенка. Із своїм ідеологічним наповненням артисти театрів Львова й Іркутська у 1942 році представили глядачам лисенківську «Наталку Полтавку».

Слід відзначити, що до широкомасштабного святкування ювілею композитора долучалися музиканти різних поколінь і різних артистичних кіл. Так, на шпальтах часопису «Волинь» знаходимо столичну мистецьку хроніку: «Цими днями (початок травня) в залі Київської міської управи відбулися концерти Київської консерваторії, присвячені пам'яті неперевершеного майстра української музики-пісні Миколи Лисенка. В першому концерті було показано високу майстерність педагогічного складу консерваторії, програму другого концерту виконувала наша талановита молодь – учні хореографічної школи і студенти консерваторії» [5, с. 3]. Рецензент концертів відмітив участь у концерті онуки знаменитого композитора – Аріадни Лисенко. Слід додати, що піаністка мала великий успіх у Рівному. Гастролюючи по містам Волині у червні 1942 року разом із Київською капелю бандуристів вона зачарувала публіку вдалим виконанням «Другої української рапсодії» М Лисенка [12].

Отже, у воєнному протистоянні двох тоталітарних систем для українських творчих сил склалася безпрецедентна ситуація: можливість

проведення культурно-мистецьких заходів на честь славного ювілею. Враховуючи умови, потенційні ресурси виконавців і публіки, воєнна преса дозволяє нам простежити масштаб лисенківських святкувань і їхню специфіку на окупованій території, у прифронтовій зоні та в радянському тилу. На жаль, для ворогуючих сторін столітній ювілей Миколи Віталійовича Лисенка слугував декорацією лояльності в українському питанні, яке було одним із головних у розгортанні театру бойових дій. Натомість український народ в трагічні дні воєнного лихоліття отримав шанс відкрито, з розмахом творчих ідей, із залученням найкращих аматорських і професійних музикантів показати справжню цінність творчості провідника національної музики.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Дністрянський Микола Лисенко (в сторіччя від дня народження)* Кременецький вісник. 1942. №27. 22 березня. С. 2-3.
2. Кох Е. *Завдання німецької політики в Україні*. Волинь. 1941. 27 серпня. С. 3.
3. Кудрик Б. *У сторіччя народин Миколи Лисенка*. Львівські вісті. 1942. 22 березня. С.3.
4. *Лисенківський концерт у радіо*. Волинь. 1942. №29 (57). 19 квітня. С. 3.
5. Приходько М. *Концерти Київської консерваторії*. Волинь. 1942. №34 (62). 7 травня. С. 3.
6. *Просвітянські хори – Увага!* Волинь. 1942. №35 (63). 10 травня. С. 4.
7. Рильський М. *Статті*. Твори: в 3-х т. К., 1956. Т.3. 418с.
8. *Свято української Пісні*. Волинь. 1942. № 51 (79) 5 липня. С. 3.
9. *Українське життя*. Волинь. 1942. №28 (56). 16 квітня. С. 4.
10. *Фестиваль української пісні*. Львівські вісті. 1942. №178. 4 серпня. С.3.
11. *Хроніка*. Волинь. 1942. №50 (78). 2 липня. С. 4.
12. *Через ту бандуру*. Волинь. 1942. №47 (75). 21 червня. С. 3.

УДК 37:78(091

Роговська В.О.

СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ СУЧАСНОЇ ХОРОВОЇ МУЗИКИ

Анотація. У публікації проаналізовані ключові аспекти розвитку хорового виконавства на сучасному етапі національного відродження України. В цьому контексті розкривається суть діяльнісного самовияву цього виду мистецтва, в системі координат українського культуротворення.

Ключові слова: хорове виконавство України, національне відродження, музично-естетичний простір, українське музичне мистецтво.

Annotation. The publication analyzes the key aspects of the development of choral performance at the present stage of the national revival of Ukraine. In this context,

Наукове видання

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Збірник наукових праць

Випуск 8

Відповідальний за випуск
Сверлюк Ярослав Васильович

Технічний редактор
Віталій Власюк

*Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів,
висвітлені у збірнику.
За достовірність фактів, точність цитат та можливі помилки
повну відповідальність несуть автори опублікованих матеріалів.*

Підписано до друку 15.04.2022 р. Формат 60x84 1/16. Папір офсет.
Гарнітура «Times». Друк офсет. Ум. друк. арк. 11,16. Наклад 100 пр. Зам. 33.
Видавництво «Волинські береги».
33028 м. Рівне, вул. 16 Липня, 38; тел./факс: (0362) 62-03-97;
e-mail: oberegi97@ukr.net
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта
видавничої справи ДК № 270 від 07.12.2000 р.

Надруковано у друкарні видавництва «Волинські береги».